

БРОЈ 10 ЛЕПТА

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарја се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник КРСТА Ђ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник ДРАГ. С. ГОГИЋ

ПОБУНА ВОЈНИКА

Амстердам, 3. новембра.

Према вестима из Лавова, у аустријским трупама дошло је до опасних нереди. Када је јављено за полазак на италијански фронт, трупе су отворено протествовале. Више одељења, која су непрестано у борби побунила су се.

Побуњеници су изјавили, да неће да иду на италијански фронт. Када су се официри умешали они су на њих пуцали и више њих убили и ранили. Побуњенике су у вагонима за стоку спровели у Белгију. Двадесет њих је успело да побегне у Холандију.

Терешченко о политици Русије

IV.

У том тренутку, остављајући на страну све тежње за сепаратним царинским споразумима и за империјалистичким програмима, већ узимајући у обзир само практичне проблеме, што их наша земља треба да оствари у интересу целога свог становништва, треба све друштвене класе, а нарочито вође радеништва, да се покажу прибрале, и то поглавито у односу услова, које ваља створити ради о безбедности развита и напретка наших продуктивних моћи и снага, како би се бар постигла наша привредна независност, коју би нам загарантовао и излаз на слободно море. Сигурно је за нас погоднија она комбинација, која нам је мање опасна. И стога докле год смо у рату, требамо да га водимо у сагласности и споразуму са својим савезницима, гледајући у исто време да са њима што више припремимо заједничко или упоредно извођење својих питања о рату и миру и што активнију сарадњу у самоме рату. У томе треба тражити корена и зачетка замисли о савезничкој конференцији у Паризу, која ће се ускоро састати и чији је задатак тачно прецизирао енглески премијер г. Лојд Џорџ.

Остаје ми сада само да још додам, да ће се питање о заједничкој акцији и одбрани дискутовати на тој конференцији и да ће на њој бити утврђена извесна гледишта, по којима ће се, како је то рекао Лојд Џорџ, припремати у главним линијама окончање овога страховитог проливања крви. Сва су та пита-

ња од великог значаја. Сада ће се на тој конференцији, први пут од почетка овога рата, састати политички одговорни шефови спољне политике Савезничких земаља. Да би се одстранили сви неспоразуми, који би могли избити са ма које стране, треба још нагласити, да ће та конференција претресати цео скуп питања, која сад занимају савезничке земље, али да би Русија требала да изађе на њу само са једном својом утврђеном групом питања. (Живо одобравање.) Ако је наша влада коалициона, онда то треба да се види и у идејама, што ће их Русија изложити и заступати том приликом, а што се у ствари даје лако извести, јер смо ми земља у којој се може слободно говорити, и то ће се постићи само тако ако наши захтеви и питања буду имали једну и исту своју основну мисао, на име интересе Отаџбине. Овом приликом ваља рећи и неколико речи о инструкцијама демократске групе нашега парламента, које су објављене и намењене њеном делегату на тој конференцији.

У последње време су у више махова дефинисани циљеви рата и између осталог и у тим инструкцијама, као и у програму холандско скандинавског одбора, који припрема сазив интернационалне социјалистичке конференције у Штокхолму. Што се пак овога питања тиче, до сада поводом тога није дошло ни до каквих неспоразума између владе и демократских револуционара. Савезничка конференција у Паризу има да омогући само размену мишљења и гледишта и

носиће карактер приватног саветовања и претресања, а њене резолуције неће бити обавезне за Силе Споразума. Између осталих ствари занимљиво је поредити инструкције руских револуционарних демократа и програм холандско скандинавског одбора, према коме постоји извесно неповерење код савезничких демократија, које сматрају да тај програм не истиче довољно главне интересе и захтеве Сила Споразума.

»Ја лично поздрављам појаву инструкција, одређених за делегате наших демократских револуционара, као први покушај да се дође до стварних формула и дефиниција, али сматрам да је тај покушај далеко од тога, да с обзиром на Русију буде добро и срећно изражен. И заиста, док руске инструкције говоре о праву Пољака, Литванаца и области у којима они живе, да располажу својом судбином, дотле холандско скандинавски програм прелази Ђутке преко тога или сматра да је то право за Пољску већ обухваћено самим тим што се тражи њена независност. Само онда би требало то исто учинити и за остале наведене земље. Насупрот томе, цео ће свет овде лако да разуме интересе Русије, нарочито на Северном Леденом Мору. Наша би Отаџбина без својих северних пристаништа била бачена натраг у доба Петра Великога, и то би се апсолутно противило правим интересима Русије. Стога руски делегати неће моћи тако да говоре о тој ствари на савезничкој конференцији, јер то не би никакo одобрио ни сам руски народ. (Одобравање на десници).

РАТНИ САВЕТ

Лондон, 3. нов.

Г. Лојд Џорџ дао је јуче у Доњем Дому обавештења о дужностима савезничког ратног Савета. Његово ће седиште бити у Версају, и он неће имати извршну власт. Крајњу одлуку у питањима стратегије, снабдевања и размештања војске доносиће владе.

Ратни Савет имаће задатак да стално бди над бојиштима као над цели-

ном, да сређује обавештења која ће добијати од свих влада и од свих штабова, да уређује планове и ако буде потребно, изради нов план за успешније вођење рата.

ЗВЕЗДИЦЕ

У једној канцеларији »за послен« је са новчаном храном један наш чиновник. Али он има једног пријатеља, који нема новчане хране а ради у истој канцеларији, те му из хуманости плаћа по три драгме дневно...

И племенито и трговачки!

Гаргантуа

ФРАНЦУЗИ У ИТАЛИЈИ

Рим, 2. нов.

Француске трупе, са оружјем, материјалом и опремом стигле су у војинску зону, размештене по варошима и варошицама. Њихова симпатична живахност освојила је махом цело становништво и побудило најсрдачније братство.

Њихов долазак у неким местима је изгледао као прави повратак. Један пук француске пешадије, пролазећи поред Гарибалдијевог споменика, одао је поздрав споменику, док је на подножју споменика стајала почасна стража ветерана у црвеним кошуљама и са старом заставом, која је дошла да поздравља браћу у рату.

Неки од ових ветерана бо-

рили су се код Солферина, заједно са француским војницима.

Председник општине једног места у војинској зони овако је позоравио пролаз француских трупа:

„Грађани! Међу нама су, уз наш бок, у најузвишенијем часу, браћа војници Француске. Да би овековечили латинску солидарност, племенита француска крв тражи, да се пошепа са талијанском крвљу на пољанама, где се води борба за свето човечје право.

Од Св. Мартина и Солферина овамо пламти пророчка буктиња. Заточници Француске нека виде у нашем отменом достојанству, да смо дорасли свему и да смо приправни на све; у срдачном братском пријему нека увиде нашу непоколебљиву владу.“

ПЕНЛЕВЕ У ОСТАВЦИ

Париз, 3. окт.

Парламенат је прекључе дискутовао о разним дипломатским и војничким интерпелацијама. Влада је тражила да се одложе неке од ових интерпелација, пошто се односе на ствари које су у току.

Парламенат се успротивио том одлагању и влада је од тога начинила питање о поверењу. Са 277 против 185 одбијен је владин захтев о одлагању. После седнице министри су поднели оставке.

МОСКВА

Права престоница Русије у ствари је увек била Москва; важнија је била од Петрограда као центар интелектуални и индустријски. У Москви је установљен и први руски универзитет 1775 године.

Универзитети у Русији нису само академска училишта, већ и извори великих политичких и социјалних гдја. То су били, а и до данас су се одржали, и поред кнуте и прогонства у Сибир.

Пре 1147 Москва је била село, које је пропадало бојеру Кучком, кога је погубио кнез Јуриј Долгоруки, који је први подигао варош Москву.

Данас се Москва дели у пет квартава, од којих су четири на левој обали реке (међу овима је и Кремљ, богат дворовима и историјским споменицима). Пети квартал, Замоскварјечје, који се налази на десној обали, то је крај у коме су најрадије становали телали, мрачни типови, злочинци и »самодурци«, који су ишчезли пред крај 19 века.

Москва је имала пре рата 1,700.000 становника; данас са изабглицима овај се број попео

на три милиона. Фабрика има више хиљада, а раденика неколико стотина хиљада. Производња премолајује милијарду рубаља. Преовлађује текстилна индустрија.

У вароши постоји око 1000 просветних установа. Од ових су девет виши: Универзитет са 7000 слушалаца, Политехника са 6000 слушалаца, Технолошки Институт, Инжињерски Институт, Виши Женски Институт, Пољопривредна Академија, Лицеј Николе I, Институт Лазарев за источну филологију. У Москви има још тридесет женских гимназија; чувених музеја: музеј Кумијанцев, који је пренет из Петрограда 1861.; галерија слика Трењаков, у којој се налазе радови свих руских модерних сликара; Историјски Музеј, Политехнички Музеј, Музеј Вештина и Заната.

У вароши има око педесет разних круштава, уметничких, за спортове и т. д.; шест великих серклова; две воодошке баште, око петнаест позоришта и два циркуса.

Варош, која обухвата простор од 75 квадратних кило-

метара, најшаренији је погледа: булевар, који чине два велика круга, споменца, дрвене кућице које се приљубљују уз дна ве од 8 до 12 спратова, торњев од 600 црква и девет катедрала, које причају о славној прошлости, сведоци пет пожара (последњи 1812); олачене велике руске душе, коју нису могли ни Татари, ни бојери, ни црни векови робовања да угуше и убију, олтари љубави и бесмртне наде.

И грађани Москве и Петрограда битно се разликују. Петрограђанин је интернационалиста као и варош у којој живи, пасиван, хладан, резервисан, охол и блазиран као што доликује добром Европљанину. Московљанин је слободан, активан, добар до безавидности, добродушан, и носи непоколебљиву веру у себе и живот, веру која је мост између великих речи и великих дела. Али не привлаче само људи, него и сам живот у Москви. У њој ћете наћи вечиту лепоту Париза, његову снагу и његов жарки занос; трговачки вртлог Лондона, музичку тишину Венеције и вреву шпанских села.

Сва руска омладинска сања о тој вароши, чији је уметнички живот пун привлачности. Уметничко позориште је признато као најбоље драмско позориште на свету. То исто важи и за балет. Музичко врхунство такође је једно од првих.

СА ЗАПАДНОГ ФРОНТА

Париз, 3 нов.

Председник владе је изјавио, да је најважније питање, које има да привуче сву пажњу парламента: прошире-

ње британског фронта. Између једне и друге врховне команде дошло се до прелиминарног споразума и он ће бити остварен у најкраћем времену. Осим тога, по беда на Ени једна је од најсјајнијих у овој рату и, исправљајући наш фронт и побољшавајући наше положаје, ослобођава нам више дивизија.

ВЕЧИТА ОБМАНА

Париз, 3 нов.

Пјер Бертран пише у листу „Л'Евенинг“:

„Кајзер се не заваља више вредношћу и трајањем његових ратних успеха; не обманује се више судбином која очекује све будуће немачке предлоге. Напротив. Он се још нада да, под повољнијим условима него што су раније били, интервенција Папе неће бити узалудна. Њему се чини да је у графу Хертлингу нашао човека који ће бити у стању да придобије Папу.“

АМЕРИКА И АУСТРИЈА

Њујорк, 3 нов.

Хаасова Агенција јавља: Административни савет америчке Народне Одбране послао је депешу председнику Вилзону, којом се моли да ускоро сазове ванредну седницу Конгреса, како би се објавио рат Аустрији и војнички помогла Италији.

Америчка Народна Одбрана постала је одмах после пропасти „Лузитаније“ у циљу да се потпомогну војне припреме, пошто је било у изгледу да сједињене Државе ступе у рат. Њени угледнији чланови су: Рузвелт, Блкон и Хил, бивши амбасадор у Немачкој.

У ПЕТРОГРАДУ

Тек накнадно и са задоцњењем сазнају се појединости о максималистичкој побуни. Побуњеници су, заузевши државне институције, саставили владу искључиво од максималиста а на челу владе био је Лењин. Он је преко поручника Зиновјева покушао да извести амбасадоре савезничких држава о образовању нове владе, али Зиновјев није био примљен код амбасадора већ је свој мандат могао само предати секретарима. Савезничке амбасаде чувала је војска.

Максималисти су одмах укинули званичну агенцију »Вестник« и место досадашњег персонала поставили су максималистичке присталице, који су одмах отпочели са прављењем лажних вести.

Политички обавештени кругови у Русији били су оптимистички расположени већ од почетка. Неколико дана максималистичке разор-

не управе убрзо су разочарале и саме њихове присталице, те је максималистички покрет почео нагло да опада. Депеше из Петрограда и Севастопоља јављају да је Керенски овом приликом задобио највећи део Русије и додају, да Лењин овога пута неће моћи да побегне.

При уласку Керенских трупа у Петроград, војни командант петроградске области Малевски, шеф главног штаба Дукоњин, прокуратор републике Ковалевски и председник војног комитета издали су једну прокламацију на језику, у којој се каже: »Наше трупе ушле су у Петроград. Да би се избегло проливање крви, ухватите све побуњенике који желе несрећу земљи.«

Најновији извештаји о току догађаја у Петрограду даје Рајтерова агенција од 1 новембра. У њему се каже:

»Керенски је понова

узео владу и заузео цео Петроград. Телеграф је под његовом контролом. Седиште владе је Москва. Керенски укази штампани су у петроградским листовима. Сви листови признају да је покрет »бољшевика« пропао. Цела Русија, сем најмањег дела Петрограда, у рукама је Провизорне Владе.

Каледин је диктатор јужне Русије. Владине наредбе потписују се: Керенски, Корнилов, Каледин.

Путници причају да су, у тренутку њиховог поласка из Петрограда, били сукоби на улицама између становништва и максималиста. Максималисте су тучени и отерани из Летње Палате.

Савезнички амбасадори васпоставили су односе са Керенским.

НА РЕЦИ ПЈАВЕ

Рим, 3 нов.

Непријатељ је појачао своју акцију на фронту Монтано, од Азјата до долине Пјаве. Ноћу 1 новембра напао је сектор Монте Сиземол Мелета-Деванти, која је дао снажан отпор. Ми смо предузели против напада да одбијемо непријатељску оделења, која су пошто су заузела неке истакнуте делове наших положаја, покушавале да се на њима задрже.

Јуче у јутру непријатељ је напао севернијим сектору Мелета-Деванти-Монте Кастел Гомберто. Одбијен, он је у вече поновио своје покушаје са већом јачином и већим снагама. И поред великих напора био је понова одбијен.

Оделења која су наступала према фронту Фризони, задржана су напој ватром. Многобројним групама непријатељ је напао наше источне путаје положаје између Чивемона и Пјаве. На вису Ронконе одбили смо противника.

На Монте Томатако наше су се претходнице повукле на одређене положаје, пошто су дале јак отпор.

Борба се продужује у равници. Одбили смо нове непријатељске покушаје да пређе Пјаву. Оделења, која су успела да пређу реку код Цензона и да се задрже између Пјаве и Старе Пјаве, противнападима су одбијена и тучена од наше артиљерије и флоте.

НОВОСТИ

ИСПРАВКА

У јучерашњем другом чланку »Добровољци« омашком је пропуштено да се каже, да је то говор вође добровољаца Владислава Мрвоша.

ОДБРАНА ИТАЛИЈЕ

Рим, 3 нов.

»Борнале д'Италија« пише: »Споразум је добро разумео да ће се европски рат решити на фриулским пољима, на којима је непријатељ развио велике немачке, аустројске, турске и бугарске снаге. На ова су поља дошли савезнички војници да бране с нама будућност светске демократије.«

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Најта важно осим јаке артиљеријске борбе у области северно од Бреј ел Лаонел и на десној обали Мезе.

Источна Војска. — Осредња активност артиљерије на целоме фронту. У области језера сукоб патрола.

Извештај Штаба Источне Војске. Многе озбиљне борбе. — Доста јак артиљеријски дел у области Дојрана и Битоља. Непријатељске извиднице у зони Подградца заустављене су натом ватром.

1 новембра оборили смо 4 непријатељска авиона а 4 друга оштећена су и пала у њихове линије.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Фронт у Палестини. — 1. нов. Генерал Алленби извештава, да наша пешадија и коњица и даље наступају, и да је сада у нашим рукама жељезничка пруга у близини Манеха и Манзураха, где се састаје линија Бер Шерба — Дамаск са пругом из Јерусалима.

31 октобра задали смо Турцима врло тешке губитке. Закопали смо 400 лешева само у Катраку. Тога дана смо задобили 1500 заробљеника, 20 митралеза и 4 топа.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЛОНДОН. — Одговарајући на неке интерпелације у Доњем Дому, Лорд Цецил је изјавио да је генералисим Сарај шеф савезничких војска у Солуну и да га помаже штаб, састављен од официра свих држава, које су заинтересоване балканским ратиштем.

КОПЕНХАГЕН. — Шведски краљ је отпутовао у Скарни, да посети краља Христијана. Ова је посета чисто пријатног карактера.

КОПЕНХАГЕН. — Скандинавски министри одржаће четврту конференцију у Копенхагену. На овој конференцији претресаће се најважнија економска и трговачка питања.

ПРИЗ. — Жорж Оле пише у »Ле Глоас«: Дошао је час када морамо огрезнути у мржњи. Нека се милост и сажалење врате на небо. На земљи за њих више нема места. Страшан посао има да се сврши. Знајмо мрзети!

ЛОНДОН. — Рајтерова Агенција демантује вест, коју је донела »Келнише Цајтунг«, да су Енглеска и Француска понудиле мир Аустрији.

АТИНА. — Из Рима јављају »Патрисус«: Италијанске трупе потпуно су зауставиле непријатељско напредовање.

РИМ. — Агенција Стефани саопштава: Непријатељске операције у Лоренцаго, а нарочито у планинској зони, између Пјаве и Бренте, у области висоравни Седам Општина и у долини Ледра, врше се по плану да се, попречним долима, које полазе од Трентана у венецијанску долину, загрози остацима италијанске војске која се повлачи на Пјаве. Сви ови непријатељски покушаји пропали су.

МИЛАНО. — Приликом доласка француских трупа биле су овде одушевљене манифестације за Француску.

ЊУЈОРК. — Дописник »Униетед Прес« из Италије телеграфише: »Америчка влада требала би, после помоћи

коју указује Италији, да објави одмах рат Аустрији, јер би то било од великог утицаја како са војничке тако и дипломатске тачке гледишта и охрабрило би оне, који се боре на фронту«.

РИМ. — Агенција Стефани демантује немачки званичан извештај, да су биле упорне борбе по улицама у Азјаго.

АТИНА. — »Елефтерос Типос« добио је извештај из Лондона, да је г. Вензелос уредио врло повољно питање о исхрани Грчке.

ПАРИЗ. — »Журнал« је дао награду од 5000 франака г. Боатеу из Бурбон ле Бен, који је заробно послугу са цепенца Бр. 49.

ЛОНДОН. — Г. Бонар Ло је изјавио јуче у Доњем Дому да ће савезнички Ратни Савет бити састављен од председника француског, енглеског и италијанског кабинета, и једног војног стручњака. Савет ће се састајати један пут месечно. Сједињене Државе и други савезници могу такође учествовати на тим седницама. Генерали, који ће заступати савезничке државе, јесу Кадорна, Фок и Вилзон.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

Ноћас смо у области Доброг Поља одбили ватром јаче непријатељско оделење пешадије.

МАЛИ ОГЛАСИ

Фабрика »Нова Тирнаву« продаје чисту комовицу од једног кила на више, као и чист коњак и рум Налави се у улапу »Виктор Иго« бр. 3 — испод хотел »Телеграф«. 4—10

Српско Трговачко Друштво

Улица Александра Великог број 7, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашим свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благајни размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима. 7—10

Др. Алберт Гатењо, зубни лекар с Универзитета у Паризу, вади зубе без болова. 18 година искуства. Савршен рад алатних зуба за 4-5 дана.